Krönikörer

Khoshnood: Underskatta inte Putin och den ryska militären

Den ryske presidenten Vladimir Putin följer en tydlig linje där invasionen av Ukraina följde den ryska säkerhetsstrategin menar Ardavan Khoshnood. Foto: Public Domain

Putins invasion av Ukraina var – till skillnad från vad vissa menat – högst väntat och Putins agerande är i linje med den ryska säkerhetspolitiska strategin. Putin är varken galen eller oförutsägbar. Det är också för tidigt att säga att den ryska invasionen är misslyckad eftersom att mycket tyder på att den ryska strategin går ut på att utmatta motståndaren. Det skriver statsvetaren Ardavan Khoshnood i en gästanalys där han också pekar på att det finns en reell hotbild mot Sverige.

14 mar 2022 10:58
Uppd.: 14 mar 2022 20:32

Ardavan Khoshnood

Ryssland invaderade Ukraina den 24 februari. Förutom att det pågår ett fullskaligt krig med vapen, pågår det även ett omfattande informationskrig.

Både Ryssland så väl som Ukraina och västvärlden har satt i gång en betydande propagandaverksamhet. Det är omöjligt att skilja korrekt information från all propaganda och brus varför alla analyser, inklusive denna, kommer vara bristande.

Emellertid är det två frågor som måste analyseras.

Putin är inte oförutsägbar

Efter att kriget började, har flera ifrågasatt Putins mentala hälsa. Många, däribland märkligt nog Utrikespolitiska Institutet, menar att Putin dels inte är mentalt tillräknelig, dels oförutsägbar.

Den andra frågan handlar om den överraskning många uttrycker inför den ryska militärens agerande som ter sig oorgansierad och förvirrad. Frågorna som borde analyseras, är om Putin verkligen är oförutsägbar och om rysk militär verkligen har problem i Ukraina.

I frågor rörande analys, är världen sällan svart och vit. Analyser baseras på underrättelser och som finns tillgänglig där och då. De kan således ändras i takt med att mer underrättelser inhämtas. Putin må ha värderingar som står långt ifrån våra egna, men han är varken galen eller oförutsägbar.

Tvärtemot har kriget i Ukraina varit högst väntat trots att vissa menar det kom som en överraskning. Den politik som Ryssland för är helt i linje med den ryska nationella säkerhetsstrategin.

Förra året, den 2:a juli 2021, godkände Putin landets nya nationella säkerhetsstrategi som var en uppdatering av 2015 års version. Dokumentet är högst essentiellt för Ryssland och beskriver tydligt landets mål, riktning och motiv i bland annat den internationella sfären.

Dokumentet har en signifikant fokus på frågan om Rysslands suveränitet samt rysk historia och värderingar som man menar västvärlden vill förgöra (punkt 19, 26).

Skriften konstaterar att västvärlden försöker att bevara sin hegemoni (punkt 7), att det finns en ökning av geopolitisk instabilitet samt att risken för kärnvapenkrig har ökat (punkt 17). Av den nationella säkerhetsstrategin framgår vidare att Ryssland menar att världen består av flera olika makter som kämpar för olika intressesfärer (punkt 34) och att Ryssland ämnar vara en av dem (punkt 100).

Kommer inte acceptera Ukraina i Nato

Den viktigaste punkten i dokumentet är punkt 35 som tydligt konstaterar att ett direkt militärt hot mot Ryssland kommer från Nato som försöker att bygga upp en militär infrastruktur vid landets gränser. Sätter man denna punkt i relation till punkt 40 som förklarar att militärens roll bland annat är att identifiera ”befintliga och framtida militära faror och militära hot”, så blir det tydligt att Ryssland aldrig kommer acceptera att Ukraina eller andra länder i dess närområde går med i Nato.

Således är Putins invasion av Ukraina inget överraskande och helt i linje med Rysslands nationella säkerhetsstrategi.

Putins agerande är alltså inte bara i enlighet med den nationella säkerhetsstrategin men också i enlighet med vad Putin redan 2012 meddelade; att han vill att Europa går tillbaka till hur det såg ut 1997.

Sedan dess har Putin gradvis ökat trycket på västvärlden inklusive Nato.

Det har varit kalkylerade och strategiska påtryckningar som kommit gradvis. 17 december 2021 var en vändpunkt när Ryssland kom med en kravlista till Nato om att bland annat Ukraina aldrig ska få bli medlem samt att Nato inte ska ha trupper och vapen i länder som blivit medlemmar i Nato efter 1997. Putin och Rysslands mål har varit mycket tydliga sedan minst ett decennium.

Ryska militära doktrinen – ”slå först och slå hårt”

För att ännu bättre förstå Rysslands agerande och huruvida de faktiskt har militära problem i Ukraina nu, är det av största vikt att diskutera det andra viktiga dokumentet relaterad till rysk militär och säkerhet, nämligen den ryska militära doktrinen.

Kort kan den sammanfattas enligt vad general Valery Gerasimov, chef för Rysslands generalstab, kallar det: aktivt försvar.

Denna doktrin handlar om att slå först och slå hårt. Ryssland skall enligt denna doktrin fokusera på att identifiera militära hot och vidta föregripande åtgärder som till exempel förebyggande angrep.

Viktigast av allt i den ryska militära doktrinen är nog punkt 12 som beskriver de externa militära risker som finns mot Ryssland. Precis som i den nationella säkerhetsstrategin, nämns Natos militära upprustning nära Rysslands gränser som det allvarligaste hotet mot Ryssland.

En djupare analys av dokumentet visar även varför rysk militär beter sig som de gör i kriget mot Ukraina.

Ukraina har bjudit motstånd

Det finns ingen tvekan om att ryssarna stött på patrull. De är högst förvånade över det motstånd som Ukraina visar.

Vidare ser vi att det finns tecken på en hel del logistiska problem. Dessa problem i sig är inte av särskilt intresse.

Det som är av vikt är hur Ryssland hanterar dem. Vissa logistiska problem är förväntade, andra inte. Ryssland har inte enligt vad vi kan se från öppna källor, hanterat dem väl. Trots att Ryssland till exempel har gott om bränsle, så har de inte kunnat få fram det till sina militärfordon.

Men, är det verkligen så att det går dåligt för ryska militären eller är det en del av Rysslands strategi? Det är svårt att säga och en korrekt analys kan göras först när kriget är över, men vissa saker som ryska militären gör, har stöd i dels den militära doktrinen, dels i andra ryska strategiska skrifter.

Rysslands strategi: utmattning

Fokus för Rysslands ”aktiva försvar” är enligt en artikel publicerad i *Armeiskiy Sbornik* att avskräcka fienden med användning av artilleri och begränsade angrepp på strategiska mål.

Enligt flera artiklar av ryska militärforskare och militärer publicerade i ryska militära vetenskapliga tidskrift som till exempel *Vestnik Akademii voennykh nauk*, är inte målet med ryska militära angrepp att ockupera terräng, men att slå ut militära och ekonomiska mål i fiendelandet.

Vad som relativt tydligt framgår av diverse texter, är att målet med rysk offensiv är att utmatta en motståndares styrkor.

Genom att analysera dessa texter och den militära doktrinen, så är det inte särskilt förvånande att Ryssland tar så pass god tid på sig för att till exempel erövra Kiev.

Paralleller kan dras till USAs invasion av Irak då det kom nyheter om att de mötte överraskande svårt motstånd och hur de allierades avancemang går långsamt. En annan diskussion var att först efter tre veckor efter invasionen så föll Baghdad.

Sammanfattningsvis skall det alltså påpekas att Rysslands invasion av Ukraina var högst väntad och trots att mycket av det som ryska militären gör förmodligen är enligt den militära doktrinen och som ryska forskare tidigare skrivit om, har de haft svåra logistiska problem och inte kunnat omställa efter Ukrainas överraskande motstånd.

Och vad händer nu? Ingen kan svara på denna fråga med hundra procent.

Hotet mot Sverige är verkligt

Säkert är dock att realismen som en teori inom internationella relationer är tydligare nu än någonsin. Världen ses på som en anarki och alla stater är ansvariga för att själva försvara sina intressen och utöka sina intressesfärer. Betvivla inte att Ryssland på denna punkt kommer att vara högst ledande. Detta är då ett direkt hot mot Sveriges intressen och svensk säkerhet.

Kommer Ryssland då att anfalla Sverige? Inte idag och kanske inte imorgon, men hotet är reellt.

USA, västländska allierade och Nato i all ära, men när kriget väl kommer, måste vi kunna stå upp för vårt land och vårt folk. Kan vi det? Det är nog den viktigaste frågan idag.

Ardavan Khoshnood

Ardavan Khoshnood är docent i akutsjukvård vid Lunds universitet. Han är också kriminolog samt statsvetare med även examen i underrättelseanalys.